

Gibanje MLADI RAZISKOVALCI KOROŠKE
(Področje: _interdisciplinarno: sociologija, etnologija, _)

KONJ V IZLOŽBI

Kulturno dogajanje skozi čas

Avtorici: Ajda Doler, Kaja Skrivarnik

Mentorica: Majda Tamše Horvat

Leto izdelave: 2015

Šola: OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nama omogočili raziskovanje zanimive tematike in z usmeritvami, s spodbudami ter posredovanimi podatki pripomogli k nastanku raziskovalne naloge.

Posebna zahvala gre najini mentorici, Majdi Tamše Horvat, ki je namenila veliko prostega časa za svetovanje, pomoč, spodbudo in usmeritev pri raziskovanju. Bila je res super mentorica.

Radi bi se zahvalili tudi interjuvancem: g. Tonetu Skrivarniku, ge. Anici Meh in mag. Aljoši Lavrinšku, ker so si vzeli čas za naju in nama posredovali uporabne informacije.

Zahvalili bi se tudi vsem, ki ste izpolnili anketo ter iskreno odgovorili na zastavljena vprašanja.

POVZETEK

Kulturno dogajanje v kraju ljudi povezuje, združuje in bogati življenje v njem. Kulturno ustvarjanje nas izpopolnjuje in nam daje vedno nove priložnosti, da odkrijemo tisto, kar si želimo, da bi ljudi ali kraj zaznamovalo v času. Bolj kot je kulturno dogajanje pestro, raznoliko, večje so možnosti, da se ljudje kljub številnim aktivnostim današnjega časa, vendarle odločijo za kulturno udejstvovanje. Prispevati k ohranjanju etnoloških značilnosti kraja, nadaljevati njegovo tradicijo in oblikovati smernice sodobne kulture zagotovo predstavlja zanimiv izziv.

V nalogi predstavlja razlago temeljnih pojmov, kulturno dogajanje kraja, povzetek izvedenih intervjujev ter analizo ankete, ki sva jo izvedli med krajani. Sva učenki, ki se radi kulturno udeležujemo bodisi kot obiskovalki bodisi kot ustvarjalki programa. Cilj naloge je bil ugotoviti odnos krajanov do kulturnega dogajanja v kraju. Z analizo rezultatov sva zbrali ugotovitve, ki so delno potrdile najina predvidevanja glede pripravljenosti obiskovanja kulturnih dogodkov in sodelovanja pri organizaciji le-teh ter hkrati nakazale nadaljnje možnosti raziskave te problematike.

Zanimive ugotovitve naloge lahko služijo kot predlogi za uspešno kulturno delovanje kraja. Hkrati naloga predstavlja kratek povzetek kulturnega dogajanja kraja skozi čas in opozarja, da je tudi v današnjem času živo kulturno dogajanje najbolj doživeta oblika skupnega druženja.

Ključne besede: ljubiteljska kultura, kulturno društvo, šola, sodelovanje.

ABSTRACT

Cultural events make people's life richer. Making culture fulfill our lives and gives us new opportunities to discover what we want, to mark people or place in time. The more cultural activities diverse, the greater are chances that people, despite many other things in their lives, opt for culture activities. Contribute to save ethnological characteristics of the place, continue with tradition and to make guidelines of modern culture sure are interesting challenges.

We are two pupils, interested in cultural activities, as visitors and as active programme creators. In this project we first present the meanings of key words, cultural activities in the village, abstract of interviews and analysis of opinion poll, made among villagers. The main goal of our project was to explore attitude of villagers to cultural events. Analysis partly confirmed our expectations about readiness to visit cultural events and to cooperate in organizing it. Analysis also indicated opportunities for further work on this theme.

Interesting findings can be used as suggestions for successful further work in culture. Our work also presents brief summary of past cultural activities in the village and remind us that nowadays live cultural life is still the most authentic way of our social life.

Key words: amateur culture, cultural association, school, cooperation.

KAZALO

1 UVOD.....	7
1. 1 NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE.....	7
1. 2 HIPOTEZE	7
2 TEORETIČNI DEL	8
2. 1 KULTURA	8
2. 2 LJUBITELJSKA KULTURA.....	8
2. 3 KULTURNO DOGAJANJE V KRAJU	11
2. 3. 1 KULTURNO DRUŠTVO.....	11
2. 3. 2 ŠOLA	13
3 EMPIRIČNI DEL	16
3. 1 REZULTATI IN RAZPRAVA.....	16
3. 1. 1 ANALIZA INTERVJUJA	16
3. 1. 2 ANALIZA ANKETE.....	20
3. 1. 3 RAZPRAVA O HIPOTEZAH.....	30
4 ZAKLJUČEK	33
5 LITERATURA	35
6 PRILOGI.....	36
6. 1 INTERVJU	36
6. 2 ANKETNI VPRAŠALNIK.....	36

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1	21
Grafikon 2, 3.....	22
Grafikon 4, 5.....	23
Grafikon 6, 7, 8	24
Grafikon 9, 10, 11	25
Grafikon 12, 13, 14.....	26
Grafikon 15, 16.....	27
Grafikon 17, 18, 19.....	28
Grafikon 20, 21	30
Grafikon 22, 23, 24.....	32

KAZALO TABEL

Tabela 1: Povzetek odgovorov iz intervjujev.....	17
Tabela 2: Predlogi/namigi anketirancev za zanimivo kulturno dogajanje	29

KAZALO SLIK

Slika 1 : Kulturni dom Podgorje	12
Slika 2: Grb kraja.....	13
Slika 3: Osnovna šola Podgorje pri Slovenj Gradcu.....	14

1 UVOD

Kulturno dogajanje v kraju bogati medsebojne odnose med ljudmi. Hkrati je kulturno udejstvovanje v kraju priložnost za ohranjanje etnoloških značilnosti kraja - navad in običajev, preko katerih povezujemo preteklost s sedanostjo in kraj predstavljamo širše. To je tudi možnost, da združimo moči in h kulturnemu udejanjanju privabimo čim več ljudi, ki delujejo v šoli, vrtcu, društvih, organizacijah.

1.1 NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE

Sva eni izmed tistih učenk na šoli, ki zelo radi nastopava na različnih dogodkih, ki jih pripravlja šola ali kraj. Radi sva v vlogi ustvarjalk kulturnega dogajanja: nastopajočih, v vlogi napovedovalk kot tudi obiskovalk. Ker meniva, da je življenje na šoli, kot tudi v kraju, veliko bolj prijetno, če je prisotno živahno kulturno dogajanje, sva se odločili, da raziščeva to problematiko skozi čas.

Pri svojem udejanjanju opažava, da sva razočarani v vlogi ustvarjalk programa. Meniva namreč, da je v zadnjem obdobju zanimanje za obiskovanje kulturnih prireditev vse manjše. Ker želiva ugotoviti, kaj je temu vzrok, sva se odločili, da proučiva kulturno dogajanje v kraju skozi čas. Na podlagi razmišljanj o raziskovanju želene teme sva opredelili raziskovalni problem, določili hipoteze, oblikovali kazalo.

Cilj naloge je bil ugotoviti odnos krajanov do kulturnega dogajanja v kraju. V središču najinega zanimanja so kulturni dogodki in simbol kraja - konj, ki predstavlja temeljno etnološko značilnost kraja. Na osnovi tega je že 24. leto zapored organizirana tradicionalna etnološka prireditev Furmani po cest` peljajo. Smisel raziskovanja etnoloških značilnosti kraja vidiva v tem, da se nekateri zanimivi običaji še danes ohranjajo in na tovrstne dogodke še vedno privabljajo veliko število ljudi.

1.2 HIPOTEZE

Z raziskavo želiva ugotoviti razlike glede pripravljenosti obiskovanja kulturnih dogodkov v kraju in sodelovanja pri organizaciji le-teh v domačem kraju glede na starost in izobrazbo.

- Hipoteza številka 1: Predpostavljava razlike v interesu obiskovanja kulturnih dogodkov glede na starost in izobrazbo.

Meniva, da se starejši in višje izobraženi krajanji bolj udeležujejo kulturnih dogodkov kot drugi.

- Hipoteza številka 2: Predpostavljava razlike glede interesa sodelovanja pri organizaciji kulturnih dogodkov v kraju glede na starost in izobrazbo.

Meniva, da starejši in višje izobraženi krajanji želijo aktivneje pristopiti k organizaciji kulturnih dogodkov, medtem ko razlik glede na spol ne predvidevava.

V teoretičnem delu naloga zajema razlago temeljnih pojmov. Podrobneje predstavljava ljubiteljsko kulturo in sodelovanje šole s krajem. Empirični del vsebuje analizo intervjujev in ankete. S pomočjo opravljenih intervjujev sva pridobili podatke za lažje razumevanje problematike. Da bi ugotovili, kako ljudje poznajo kulturno dogajanje kraja, ali se ga udeležujejo in kakšna so njihova pričakovanja, želje, sva sestavili anketo, ki sva jo izvedli med krajanji. V razpravi pojasnjujeva, ali so bila najina predvidevanja upravičena in kakšne so nadaljnje možnosti raziskave te problematike.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 KULTURA

Kulturo si lahko predstavljamo kot povezovanje, združevanje, izvajanje različnih dejavnosti, s katerimi se lahko predstavljamo drugim in jih zanje tudi navdušujemo. Kultura nam lahko bogati, lepša življenje. Tomc (2002) razlaga kulturo kot splošen razvoj in način življenja neke skupnosti. Kultura predstavlja zanj celovit način življenja.

V slovarju slovenskega knjižnega jezika (2008) je pojem kulture razložen kot skupek dosežkov, vrednot človeške družbe. Gre za dejavnost, ki obsega področje umskega in umetniškega delovanja, ustvarjanja.

V najini raziskovalni nalogi se bova osredotočili predvsem na ljubiteljsko kulturo, kjer gre za največkrat prostovoljno umetniško delovanje različnih ljudi določenega kraja.

2.2 LJUBITELJSKA KULTURA

Ljubiteljska kultura, ki jo lahko ustvarjamo že kot otroci, mladostniki ali pa odrasli ljudje, je tista oblika kulturnega ustvarjanja, ki sicer ostaja zunaj strokovnih kulturnih ustanov oz. ustvarjalcev,

a je hkrati vgrajena v številne kulturne ustanove in se tako prepleta druga z drugo (Teršar, 2008). Gre za zelo razširjeno obliko kulturnega delovanja, ki ima bogato zgodovino. Teršar (2013) poudarja, da nas je ta oblika kulture povezovala v preteklosti, nas povezuje danes in je bolj pomembna, kot si mislimo.

Ljubiteljska kultura je opredeljena kot nepoklicno umetniško delovanje ljudi, ki pa se sistematično usposabljujejo na kulturnem področju (seminarji, tečaji, predavanja). Običajno se ta vrsta kulture ustvarja in izvaja v prostem času, brezplačno in ljudje se ji posvečajo velik del svojega življenja. Zato moramo to živo kulturno dediščino, kot jo poimenuje Teršar (2013), še posebej varovati, saj so prav navade, običaji in ostalo ljudsko izročilo tisto, kar daje kraju kulturni utrip, pestrost in ga zelo dobro predstavlja tudi navzven.

Ljubiteljsko kulturo predstavljajo različne oblike kulturnega udejstvovanja. Za ljubiteljske kulturne dejavnosti, kot je zapisano v zakonu, se štejejo vse oblike ustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih vrednot na področju literarne, glasbene, plesne, gledališke, likovne, lutkovne, filmske in video dejavnosti, založništva, kinematografije, radia in televizije ter na drugih področjih, ki se izvajajo neprofesionalno (Zakon o skladu Republike Slovenije za ljubiteljske kulturne dejavnosti, 1996).

Ljubiteljska kultura je prisotna na različnih področjih. Njena funkcija je kulturna ustvarjalnost in poustvarjalnost, kakovostno preživljanje prostega časa, kulturna vzgoja in izobraževanje in dostopnost kulturnih vrednot (<http://www.zveza-kds.si/>). In glede na zapisano, bi skoraj vsak krajan lahko našel svoj prostor, kjer bi lahko sodeloval in prispeval h kulturnem življenju kraja. Tako bi delal tudi za samega zase, kot trdi Rudolf (1997, str. 7): „Ljubitelji ustvarjajo zaradi samih sebe, ne zaradi tržišča. Ker ne pričakujejo plačila, so brez cene, če si brez cene, si tudi neprecenljiv“.

V zadnjem času lahko opazimo, da ljudi vse bolj pritegnejo različne razvedrilne oddaje na številnih televizijskih postajah, različni posnetki na spletnih portalih, družabna omrežja, aplikacije. Morda je prav v tem razlog, da se ljudje vse manj odločajo za živo kulturno dogajanje, druženje. Kot krajanki vse pogosteje opažava, da ljudem zmanjkuje časa, morda volje, da bi se udeležili dogodka v kraju iz svoje lastne želje. Včasih se čutijo zgolj dolžne, da zaradi

svojih otrok obiščejo prireditve, kjer nastopajo in ne toliko zaradi tega, ker si tega preprosto želijo in v tem uživajo.

Teršar (2013) v tem sodobnem času in ljubiteljski kulturi kljub vsemu vidi priložnost in pomemben dejavnik družbenega razvoja. Pravi, da odnosi med ljudmi niti niso tako skrhani, kot to velja za nekatera druga področja. Kulturni dogodek predstavlja možnost in priložnost skupnega dela in zadovoljstva. Ponavadi gre za skupni projekt kraja, kjer gre za nujno sodelovanje (dogovarjanje, povezovanje in sprejemanje kompromisov) in prinaša veselje. In to se kaže tudi pri organizaciji naše osrednje tradicionalne etnološke prireditve Furmani po cest`peljajo. Čeprav opažava, da je udeležba na prireditvi vsako leto malo manjša, se o prireditvi še vedno veliko govori. Iz kronike društva za leto 1997 pa je razvidno, da je ta prireditev, ki bo letos organizirana že 24. po vrsti, vabila ljudi v kraj od blizu in daleč in da je s svojim zanimivim programom pustila prijeten spomin pri veliko ljudeh (Kronika Kulturnega društva Podgorje, 1945-2013).

Mermolja (1989) se strinja, da je bistvo ljubiteljske kulture nova in večja kvaliteta življenja. Ljubiteljsko kulturo poimenuje kot zdravilo proti odtujevanju, odtujenosti in razslojevanju. Omenjeni avtor pravi, da se zavest o nečem skupnem, ki nas združi, rojeva v skupnem delu, stalni prisotnosti, v najgloblji želji, da smo tudi mi soavtorji naše stvarnosti in naše resničnosti. Kotarjeva (2013) pa ugotavlja, da ljubiteljska kultura v času gospodarske in finančne krize znova pridobiva na pomenu. Na podlagi zapisanega meniva, da se je vredno truditi ohranjati kulturo, jo razvijati in spodbujati sodelovanje pri kulturnih dogodkih. Morda bo ravno takšno razmišljanje ponudilo izhod iz vsestranskega pomanjkanja časa.

Pomembno je dejstvo, na katerega opozarja Teršar (2013), da je ljubiteljska kultura kljub številnim sodobnim načinom ustvarjanja še vedno živa in živahna. Tako imamo v Sloveniji približno 5000 društev, ki organizirajo številne prireditve skozi celo leto. In eno izmed društev je tudi naše društvo – Kulturno društvo Podgorje, ki ima že 70-letno zgodovino in ga podrobneje predstavljamo v nadaljevanju.

Pomemben element ljubiteljske kulture, kot navaja Kotarjeva (2013), je kakovostno preživljanje prostega časa. In tukaj vidiva priložnost za nas mlade. Danes se pričakuje, da smo učenci uspešni ne le v šoli, ampak tudi pri razvijanju talentov, sposobnosti, ki jih imamo. Pogosto se odločimo

za obiskovanje različnih dejavnosti izven domačega kraja in prevečkrat spregledamo ponudbo v domačem kraju, kjer bi zagotovo večkrat lahko začutili podporo, odobravanje, priznanje ali pa s svojim obiskom kulturnega dogodka izrazili spoštovanje do organizatorjev.

2. 3 KULTURNO DOGAJANJE V KRAJU

Kulturno dogajanje v kraju najbolj zaznamujejo različne aktivnosti kulturnega društva in šola. Pomemben vir življenja in dela tako šole kot društva predstavlja kronika, ki je v Slovarju slovenskega knjižnega jezika (2008) opredeljena kot obširnejši zapis pomembnejših dogodkov po zaporedju dogajanja. Kronika predstavlja dokument, ki je pomemben pripomoček za raziskovanje preteklosti.

Kulturno dogajanje v kraju danes kot tudi v preteklosti pomembno zaznamuje šola, ki je že od nekdaj bila središče kraja in posledično tudi dogajanja v kraju. Iz zapisov kronike šole sva lahko prebrali, da je bilo kulturno dogajanje v preteklosti zelo pestro, vabilo je številne krajane k udeležbi in sodelovanju. Iz zapisov je zaznati tesno sodelovanje šole s krajem. In prav zato je šola postala vse manj primeren prostor za izvedbo različnih kulturnih dogodkov. Kmalu se je porodila želja o izgradnji kulturnega doma, kjer bi bilo še več možnosti ustvarjanja, združevanja in povezovanja čim večjega števila ljudi v kraju (Kronika Osnovne šole Podgorje pri Slovenj Gradcu, 1946-2013).

2. 3. 1 KULTURNO DRUŠTVO

Kulturno društvo je v Slovenskem etnološkem leksikonu (2004) opredeljeno kot osnovna organizacijska oblika ljubiteljske kulturne dejavnosti. Za lažje uresničevanje želja, potreb glede kulturnega dogajanja v kraju, se ljudje združujejo v društva, ki delujejo po določenih pravilih.

Kulturna društva združujejo večinoma ljubiteljske kulturnike v kraju, ki se povezujejo v zveze kulturnih društev, njihova osrednja organizacija pa je Zveza kulturnih društev Slovenije. Bogatitev kulturnega življenja s spodbujanjem kulturne ustvarjalnosti, povezovanjem kulturnih društev in njihovih združenj s področja pristočasnih kulturnih dejavnosti, s kulturno vzgojo in izobraževanjem ter posredovanjem in varovanjem kulturnih vrednot, je namen takšnega združevanja (<http://www.zveza-kds.si/>). Smisel povezovanja različnih predstavnikov kraja vidiva

v kvalitetnem delu, medsebojnem spodbujanju, dopolnjevanju, podpori. Meniva, da je v manjših krajih takšno sodelovanje še bolj pomembno kot v večjih krajih.

Kraj Podgorje je sicer manjši kraj v občini, ki je svojo prepoznavnost zagotovo pridobil tudi na podlagi dolgoletnega uspešnega kulturnega delovanja. Gre za bogato kulturno zakladnico, ki jo moramo prav mi mladi znati spoštovati, ohranjati in nadaljevati. V kroniki društva za leto 1945 sva zasledili, da je kulturno delovanje prisotno v kraju vse od začetkov šolanja (Kronika Kulturnega društva Podgorje, 1945-2013).

Pomemben mejnik v kulturi kraja zagotovo predstavlja izgradnja kulturnega doma pred 51. leti, ki kot pravi Skrivarnik (1999), predstavlja prostorsko možnost za uresničevanje ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. Iz kronike šole za leto 1955 sva lahko razbrali, da je bil za kraj gradnje doma izbran najlepši prostor v vasi ter da bo postal center življenja na vasi. Kasneje, ob otvoritvi, je zapisano tudi, da je dom po svoji velikosti in uporabnosti najlepši v občini (Kronika Osnovne šole Podgorje pri Slovenj Gradcu, 1946-2013). Tudi ta podatek kaže na to, koliko je kultura pomenila ljudem v kraju in kaj vse so bili pripravljene zanjo narediti. Iz zapisov v bogati kroniki društva za leto 1997, kjer so natančno zabeleženi kulturni dogodki društva lahko povzameva, da je bilo kulturno dogajanje v preteklosti zares zelo bogato in raznoliko. Predstavniki društva so se že zelo zgodaj zavedali problemov sodobnega časa, vendar so prav s svojo kulturno dejavnostjo želeli ohranjati tradicijo, graditi kulturno sedanost, predvsem združevati ljudi v kraju in se predstavljati tudi drugim. Da jim je to dobro uspevalo, je zagotovo dokaz, da so oblikovali simbol kraja - grb in zasnovali etnološko kulturno prireditev Furmani po cest` peljajo, ki bo letos organizirana že 24. leto in je tradicionalna (Kronika Kulturnega društva Podgorje, 1945-2013).

Slika 1 : Kulturni dom Podgorje (<https://sl-si.facebook.com/KulturnoDrustvoPodgorje>)

Etnološka kulturna prireditve Furmani po cest` peljajo predstavlja v besedi, sliki, in številnih aktivnostih bogato kulturno zgodovino kraja – ljudsko izročilo. Osnovni motiv kraja kot prireditve ostaja enak in predstavlja konja, ki je kljub vsemu napredku še vedno živ in ki najbolj značilno predstavlja kraj v preteklosti. Konja v grbu simbolizirata posebnost našega kraja (polja, gore in furmanstvo kot način življenja v preteklosti). Furmanski način življenja predstavlja značilnost našega kraja, lahko preberemo v kroniki za leto 1997 (Kronika Kulturnega društva Podgorje, 1945-2013) in tudi zato ga vsakič znova obujamo na tradicionalni etnološki prireditvi.

Na podlagi zapisov v kroniki društva, kot tudi izraženih mnenj v intervjujih in anketah, lahko potrdimo, da konj, kot simbol kraja in osnovni motiv kulturne dediščine, ostaja enak, spreminjajo pa se kulturne navade (zanimanje) ljudi. Kulturni dogodki kraja so združevali različne aktivnosti (gledališka, glasbeno-pevska, filmska, folklorna; razstave, delavnice, prikaz šeg in navad, organizacija ogledov predstav, razstav, muzejev in kulturne dediščine, ...), večina od njih se je uspela ob zavzetem delu kulturnikov ohraniti vse do danes.

Cilj kulturnega društva je, da bi današnji kulturni dogodki še vedno uspeli združevati in povezovati ljudi, kjub dejstvu, da so nam skoraj na vsakem koraku ponujene številne nove oblike zabave.

Slika 2: Grb kraja (Kronika Kulturnega društva Podgorje, 1997)

2. 3. 2 ŠOLA

Šola, katere predstavnici sva kot učenki devetošolki, predstavlja središče dogajanja v kraju, tudi kulturnega. Šola s svojo osnovno vlogo izobraževanja in vzagajanja dopolnjuje in nadgrajuje tudi kulturno dogajanje v kraju. Na ta način šola poleg kulturnih društev izpolnjuje ljubiteljsko kulturo, omogoča dostopnost pomembnejših kulturnih stvaritev tudi v manjših krajih, s čimer se zmanjšujejo razlike med večjimi in manjšimi kraji, izpostavlja Teršar (2008).

Šola s svojo kulturno naravnostjo bogati in dviguje kakovost pristočnega kulturnega udejstvovanja, kot to tudi počnejo kulturna društva. Šola pa ima možnost, kot navajajo Bucik, Požar Matijašič in Pirc (2011), da preko dokumenta Nacionalne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo v vzgoji in izobraževanju, ki je del drugih dokumentov, skrbi za načrten razvoj kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje. Omenjeni avtorji se strinjajo, da je potrebno umetnost, vzgojo in izobraževanje še bolj razviti in povezati. Na ta način bi učenci uresničevali poleg temeljne pravice do izobraževanja tudi sodelovanje na kulturnem področju, razvijanje ustvarjalnosti, kritičnega odnosa do kulture. Tako bi spodbudili kulturne izkušnje, razvijali domišljijo in prispevali k celostnemu razvoju. Kultura lahko postane naš vsakdan, način preživljanja prostega časa, zaključujejo omenjeni avtorji. In tako kulturo doživlja tudi sami. Kot sva že omenili, radi sodelujeva na kulturnih dogodkih v kraju bodisi kot ustvarjalci programa bodisi kot obiskovalci in to bi si želeli čim večkrat izkusiti tudi v okviru pouka.

Šolanje ni pomembno samo za izpolnitev obveze, pridobitev zelenega poklica, pomembna sta tudi kulturna vzgoja in izobraževanje, kot pravi Kotar (2013). Ljubiteljska kultura mladim omogoča prve ustvarjalne korake. Šola je tista, ki bi morala otroke spodbujati k ustvarjanju in razvijanju domišljije. Učiti bi morala, kako pomembna je kultura tako za kraj, kot tudi za nas, tako kot to počne za pridobivanje izobrazbe. Dobro bi bilo, da bi se vsak učenec imel večkrat možnost predstaviti v vlogi sodelujočih na kulturnem dogajanju v kraju in tako močneje občutiti, kako zanimiva in pomembna je lahko kulturna dejavnost.

Kulturno dogajanje v kraju se odvija večinoma med vikendom ali redko v popoldanskem času med tednom, torej v času po pouku oz. v najinem prostem času. A to ni le prosti čas, ampak čas, ko s kulturnim udejstvovanjem razvijava domišljijo, ustvarjalnost, svoje sposobnosti.

Slika 3: Osnovna šola Podgorje pri Slovenj Gradcu (<http://www.ospodgorje.si/OSPogorje/>)

2. 3. 3 SODELOVANJE ŠOLE IN KULTURNEGA DRUŠTVA

Iz zapisov v kroniki kulturnega društva in šole lahko sklepava, da je bilo sodelovanje šole s krajem dolga leta zelo tesno prepleteno drug z drugim. Danes imava občutek, da se vsak trudi po svojih močeh, a premalokrat združimo moči. Prav preko šole bi lahko bili mladi bolj prisotni pri kulturnem dogajanju v kraju. Lahko bi navduševali samega sebe in drug drugega, da se je za kulturo vredno truditi. Krajanom bi lahko predstavili talente, ki jih imamo in jih znamo tudi pokazati, vendar premalokrat v domačem kraju. S tem bi ohranjali kulturno dediščino kraja, pridobivali izkušnje in tudi doživljali veselje do življenja v kraju. Res pa je, da imamo danes šolarji poleg šole še številne druge obveznosti. Prav tako ima šola danes bolj določen učni program, kjer ostane malo časa za še druge dejavnosti. Če primerjava današnji šolski čas in čas v šoli nekoč, lahko rečeva, da imamo v primerjavi s preteklostjo manj možnosti, da nas šola, tudi če bi želela, vključi v kulturno dogajanje.

Zanimivo ugotovitev sva zasledili v kroniki šole, čeprav je zapis iz šolskega leta 1948/49, ga lahko brez popravkov prestavimo v današnji čas. Zapisano je bilo: „V splošnem se Podgorčani šolskih proslav udeležujejo samo, če so ob nedeljah. Sicer pa se proslav udeležujejo le redki zastopniki množičnih organizacij.“. Tudi leta kasneje je bilo zapisano, da se proslav udeležujejo samo učenci in da na proslavah ni bilo niti vidnih predstavnikov kraja (Kronika Osnovne šole Podgorje pri Slovenj Gradcu, 1946-2013).

Iz pregleda kronike šole sva lahko ugotovili, da so imeli včasih v šoli več časa namenjenega drugim dejavnostim, kot je to danes. Organizirane so bile številne skupine (gledališka, pevska, plesna, ročne spretnosti, ...), ki so pripravljale program za krajane. Natančen in pregleden zapis podatkov v kroniki je pokazal, da so imeli skoraj vsak mesec, ob vseh pomembnih praznikih kulturni dogodek, ki je bil organiziran za vse ljudi v kraju (Kronika Osnovne šole Podgorje pri Slovenj Gradcu, 1946-2013). Danes imamo na šoli organizirane številne interesne dejavnosti, izbirne predmete, sodelujemo na številnih tečajih, pri projektih (<http://www.ospodgorje.si/OSPodgorje/>). Ugotavljava, da se bolj predstavljamo drugim, kot pa v domačem kraju. Velikokrat v kraju niti ne vedo, da svoje znanje in sposobnosti učenci zelo uspešno predstavljamo drugim. Če pa to že vedo, pa kmalu pozabijo, saj tega sami niso videli in doživeli.

3 EMPIRIČNI DEL

V empiričnem delu raziskovalne naloge sva na podlagi opredelitve raziskovalnega problema, zastavljenega kazala in hipotez izbrali način zbiranja informacij – intervju in anketo. Intervju sva izvedli s tremi intervjuvanci. Izbrali sva različne predstavnike kulturnega dogajanja v kraju skozi čas: aktualnega ravnatelja šole, dolgoletnega zavzetega kulturnika in kulturnico, ki je bila tudi ravnateljica naše šole. Vsem omenjenim sva zastavili vprašanja, ki so se navezovala na njihovo prepoznavanje in doživljanje kulturnega dogajanja v kraju. Za ugotovitev zadovoljstva, poznavanja in pričakovanj glede kulturnega dogajanja v kraju sva sestavili anketo, ki sva jo izvedli med krajani.

Sledil je zbir odgovorov, primerjava, ugotavljanje razlik oz. podobnosti ter prikaz rezultatov še grafično (tabele, grafikoni). Razprava je pokazala ugotovitve, ki hkrati nakazujejo nadaljnje možnosti raziskave te tematike.

Pri raziskovanju izbranega problema sva uporabljali naslednje metode: zbiranje gradiva (ustni in pisni viri), oblikovanje hipotez in vprašanj za intervju in anketo, izvajanje intervjuja in ankete, obdelava intervjuja in ankete (primerjava, grafični in tabelarni prikaz).

3. 1 REZULTATI IN RAZPRAVA

Raziskavo sva izvedli s pomočjo intervjuja in anketnega vprašalnika, katera sva oblikovali na podlagi pisnih in ustnih virov ter ob usmerjanju mentorice. Intervju sva izvedli po predhodnem dogovoru. Anketni vprašalnik pa je sestavljen iz dveh delov. Prvi del vsebuje splošne podatke anketirancev (spol, starost, izobrazba), drugi del zajema vprašanja z največkrat tremi možnimi odgovori (da, ne, ne vem). Nekaj vprašanj je bilo tudi takšnih, kjer so anketiranci sami zapisali odgovor ali del njega. Vprašalnike sva razdelili med krajane s pomočjo učencev šole in z osebnim obiskom pri znancih, sorodnikih. Sledil je zbir odgovorov, primerjava, ugotavljanje razlik oz. podobnosti ter prikaz le-tega še grafično (tabele, grafikoni).

3. 1. 1 ANALIZA INTERVJUJA

Intervjuvanci, ki sva jih izbrali, imajo v kraju različne vloge, vendar enak interes - ohranjati kulturno dediščino kraja in jo razvijati. Njihove poglede bova predstavili skozi citate in povzetke odgovorov iz intervjuja. Izpostavili bova skupne ugotovitve povedanega.

Tabela 1: Povzetek odgovorov iz intervjujev

<i>1. vprašanje: Kakšen je pogled intervjuvancev na kulturno dogajanje v kraju?</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnik, nekdanji predsednik kulturnega društva, g. Tone Skrivarnik 	
<p>Izpostavil je, da kraj Podgorje že s številom svojih objektov navzven predstavlja vsestransko aktivnost prebivalstva na različnih področjih, kar je tudi narekovalo tempo kulturnega udejstvovanja oz. dogajanja. Pestrost kulture se je kazala v številnih dejavnostih, nekatere so se kljub moderni tehnologiji uspele ohraniti vse do danes.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnica, ustanoviteljica domače folklorne skupine, nekdanja ravnateljica šole, ga. Anica Meh 	
<p>Kulturno dogajanje v kraju je povzela z dejstvom, da moderna komunikacijska sredstva ljudi bolj kvalitetno izobražujejo, a jih hkrati žal tudi razdružujejo. Opozorila je tudi na premajhno prisotnost mladine pri kulturnem udejstvovanju; sodeluje pretežno srednja in starejša populacija. Velik manjko v kulturnem dogajanju po njenem mnenju predstavlja tudi premajhna prisotnost učiteljskega delovanja s krajani, kar je bilo v preteklosti v večji meri prisotno.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Aktualni ravnatelj šole, mag. Aljoša Lavrinšek 	
<p>Kulturno dogajanje v kraju označuje na nek način zelo podobno kot pa po celotni Sloveniji. Pravi, da je odraz nekega modernega časa, drugačnega življenja, drugačnih medijev; je rezultat stiske s časom, finančne, gospodarske stiske. A hkrati zadnje čase ugotavlja, da je kulturno delovanje hvale vredno, da se vedno več naredi na tem področju, vključuje se različne skupine krajanov, od mladih, do starejših in tudi iz različnih področij.</p>	
<p>Ugotovitev: Na vprašanje, kakšen je pogled intervjuvancev na kulturno dogajanje v kraju, so intervjuvanci različno odgovorili, a vsi so poudarili drugačen sodobni čas, prisotnost moderne tehnologije, ki je prinesla številne napredke, a hkrati vplivala na kulturno dogajanje kraja.</p>	
<i>2. vprašanje: Kako intervjuvanci ocenjujejo interes ljudi za kulturno udejstvovanje skozi čas?</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnik, nekdanji predsednik kulturnega društva, g. Tone Skrivarnik 	
<p>Interes ljudi za kulturno udejstvovanje povzema iz vidika prireditelj, ki imajo že same po sebi namen združiti ljudi, obuditi misli in stanje kulturnega duha in vse to gledalec kot ustvarjalec tudi opazita. Zato interes ljudi za kulturno udejstvovanje tudi ni tako lahko vzpostaviti.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnica, ustanoviteljica domače folklorne skupine, nekdanja ravnateljica šole, ga. Anica Meh 	

<p>Zmanjšan interes za kulturno udejstvovanje tekom časa pripisuje pojavu komunikacijskih sredstev. V preteklosti je bilo v kraju organiziranih več dejavnosti, tudi ljudje so se več družili, danes pa je vsega tega manj.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Aktualni ravnatelj naše šole, mag. Aljoša Lavrinšek
<p>V preteklem času je bil interes kulturnega udejstvovanja večji in tudi sodelovanje na kulturnih prireditvah je bilo čisto samo po sebi umevno. Današnji čas je toliko drugačen, da smo zelo okupirani z različnimi dejavnostmi in zato je to udejstvovanje seveda bolj skromno.</p>
<p>Ugotovitev: Vsi intervjuvanci ugotavljajo zmanjšan interes za kulturno udejstvovanje v primerjavi z nekoč. Razlog vidijo v sodobnem načinu življenja ali pa v interesu vsakega človeka posebej. In to je razvidno tudi iz rezultatov ankete in zapisov v Kroniki Kulturnega društva Podgorje (1945-2013).</p>
<p><i>3. vprašanje: Kateri so po mnenju intervjuvancev osrednji kulturni dogodki v kraju?</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnik, nekdanji predsednik kulturnega društva, gospod Tone Skrivarnik
<p>Izpostavil je praznovanje praznikov, obletnic, pridobitev v kraju, koncertov, iger. Kot najbolj prepoznaven kulturni dogodek pa navaja tradicionalno prireditev Furmani po cest` peljajo.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnica, ustanoviteljica domače folklorne skupine, nekdanja ravnateljica šole, ga. Anica Meh
<p>Odločno odgovarja, da so bili in so še Furmani po cest` peljajo osrednji dogodek v kraju. Prav tako med drugim izpostavlja prireditev Folklorni večer in ne pozabi na petje, ustvarjanje, predstavljanje talentov.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Aktualni ravnatelj naše šole, mag. Aljoša Lavrinšek
<p>Povzema osrednjo prireditev Furmani po cest` peljajo in različne druge prireditve, za katere predlaga, da naj bodo čim bolj različnih zvrsti, da navdušijo različne obiskovalce.</p>
<p>Ugotovitev: Vsi intervjuvanci so kot osrednji dogodek kraja omenili tradicionalno etnološko prireditev. In ta ugotovitev samo še bolj potrjuje pomembnost in prepoznavnost osrednje prireditve kraja, kar se je izkazalo tudi pri tistih krajanih, ki so izpolnili anketo.</p>
<p><i>4. vprašanje: Na kakšen način bi intervjuvanci spodbudili ljudi, da bi se aktivneje vključevali v kulturno dogajanje v kraju, bodisi kot obiskovalci bodisi kot soustvarjalci kulturnih dogodkov?</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnik, tudi predsednik kulturnega društva, gospod Tone Skrivarnik
<p>Meni, da so v kulturi pomembni tako ustvarjalci kulture kot obiskovalci. Prav ta pristen stik</p>

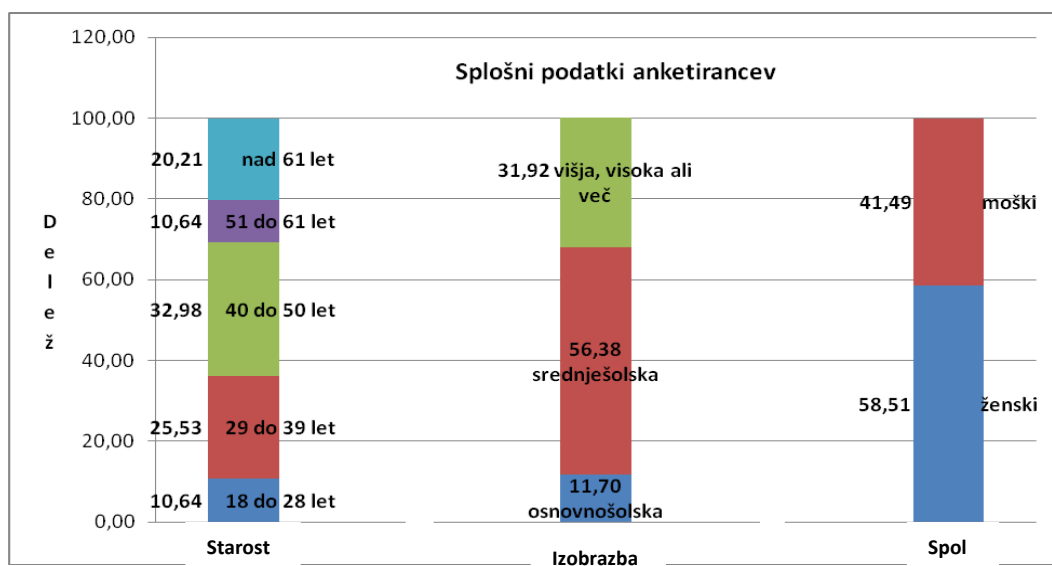
<p>med obema pa preko medijev ni pravi. Za pravo potešitev duše so živi dogodki in jih človek potrebuje. Za to pravi poznavalci umetnosti na to veliko dajo.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnica, ustanoviteljica domače folklorne skupine, nekdanja ravnateljica šole, ga. Anica Meh
<p>Predlaga razne delavnice, dramske, pevske sekcije za ohranjanje kulturne dediščine, da bi bil kraj tak, kot je bil nekoč, prepoznaven tudi v širšem okolju.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Aktualni ravnatelj naše šole, mag. Aljoša Lavrinšek
<p>Odgovarja, da kot obiskovalci in predvsem kot soustvarjalci, se lahko potrudimo in naredimo, motiviramo, spodbudimo druge, da bi se bolj aktivno vključevali, torej kot obiskovalci. Prav tako je pomemben zgled. Kulturna društva zelo dobro obveščajo krajane.</p>
<p>Ugotovitev: Kot uspešen način spodbujanja za večje sodelovanje na področju kulture intervjuvanci vidijo v neposrednem stiku z ljudmi, organizaciji že nekdanj zanimivih aktivnosti in v svojem zgledu. Tudi to ugotovitev lahko primerjamo z ugotovitvami v anketi, kjer anketiranci predlagajo organizacijo nekaterih dogodkov, ki so že včasih bili za ljudi zanimivi.</p>
<p><i>5. vprašanje: Ali intervjuvanci menijo, da različne ustanove v kraju ustrezno sodelujejo med seboj in kdo bi moral storiti več?</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnik, tudi predsednik kulturnega društva, gospod Tone Skrivarnik
<p>Odgovarja, da nepisano pravilo in bogato dolgoletno sodelovanje prosvete in kulture narekuje sodelovanje šole s kulturo. Prepričan je, da bi šola lahko bila dober posrednik informacij, pa tudi povezovalc notranjih dejanj na tem področju.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnica, ustanoviteljica domače folklorne skupine, nekdanja ravnateljica šole, ga. Anica Meh
<p>Meni, da je sodelovanje nekaj srednjega. Predstavniki nekaterih društev so bolj, drugi manj aktivni. Vsi krajani pa bi morali prispevati k boljšemu druženju.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Aktualni ravnatelj naše šole, mag. Aljoša Lavrinšek
<p>Se strinja, da je sodelovanje večinoma dobro in vsi se trudijo na nek način, da bi sodelovali. Prav tako meni, da se kulturno društvo vsako leto bolj povezuje s šolo, vedno bolj si želi vključevati različne ljudi, skupine.</p>
<p>Ugotovitev: Povzameva lahko, da intervjuvanci opazijo trud ljudi za sodelovanje. Intervjuvanca</p>

izpostavljata dobro sodelovanje kulturnega društva s šolo, medtem ko intervjuvanka ocenjuje, da moramo vsi krajanji prispevati k boljšemu druženju.
<i>6. vprašanje: Bi želeli v zvezi s kulturnim dogajanjem v kraju še kaj povedati?</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnik, tudi predsednik kulturnega društva, gospod Tone Skrivarnik
Živimo v času, ko je povsod polno različnih kulturnih prireditev. V globalnem svetu je možno vsakomur pristopiti do različnih umetniških in svetovno znanih del. Sami presodimo, v čem hočemo biti zraven in kaj lahko prispevamo. Ali se še danes želimo zabavati po svoje, se sprašuje intervjuvanec.
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturnica, ustanoviteljica domače folklorne skupine, nekdanja ravnateljica šole, ga. Anica Meh
Kultura je velika beseda, ki jo gojiš, če jo izvajaš. Vesela sem, kadar se kaj dogaja.
<ul style="list-style-type: none"> • Aktualni ravnatelj naše šole, mag. Aljoša Lavrinšek
Želel bi pohvaliti vse, ki se trudite na tem področju. Kultura je sicer mišljena kot neko kulturno-umetniško ustvarjanje, ampak je tu veliko več. Ob kulturnih dogajanjih se tvori pozitivna energija (prijetno vzdušje). Vzdušje, ki presega vse težave, ki se pojavljajo in kar naprej poslušamo o njih. Kar naenkrat postanemo boljše volje in če smo boljše volje, se bolj razumemo doma in če se bolj razumemo doma, se bolj razumemo v družbi in vse skupaj lažje prebrodimo, še tisto, kar je bilo videti težko, takoj rešimo. Družba postaja boljša in to se lahko naredi tudi že z drugačnim kulturnim vzdušjem v kraju, v državi.
Ugotovitev: Vsi intervjuvanci pozitivno razmišljajo o kulturnem dogajanju. Kultura jim pomeni veliko. Čutiti je, da je del njihovega življenja. To pa je povezano tudi z njihovo vlogo v družbi. Vsi trije intervjuvanci zaznamujejo kulturni utrip kraja, čeprav se je njihova vloga tekom časa spremenila.

3. 1. 2 ANALIZA ANKETE

Anketiranih je bilo 107 ljudi v kraju, ki sva jih izbrali priložnostno. Večina anketirancev (88 %) je pravilno izpolnila anketo; 13 anket (12%) je bilo nepopolno rešenih. Podatke sva obdelali tako, da sva vse izpolnjene ankete natančno pregledali, izločili sva nepopolno izpolnjene ankete. Dobljene podatke sva uredili, obdelali grafično (grafikoni, tabele). Ob primerjavi podatkov sva iskali podobnosti in razlike ter komentirali ugotovitve.

Grafikon 1: Splošni podatki intervjuvancev – delež anketirancev glede na starost, izobrazbo in spol.

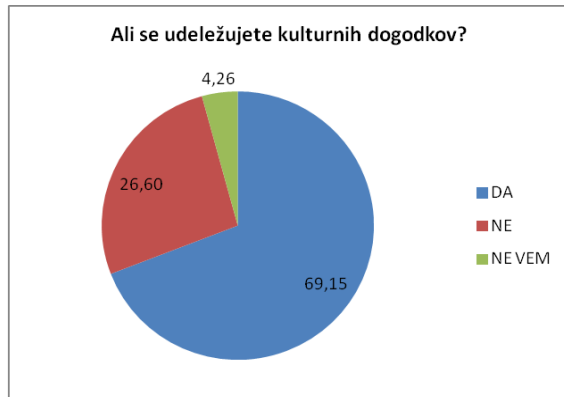
Grafikon 1

Iz grafikona je razvidno, da je bilo število anketirancev glede na spol dokaj uravnoteženo, saj je bilo moških, ki so pravilno izpolnili anketo le 17% manj od žensk.

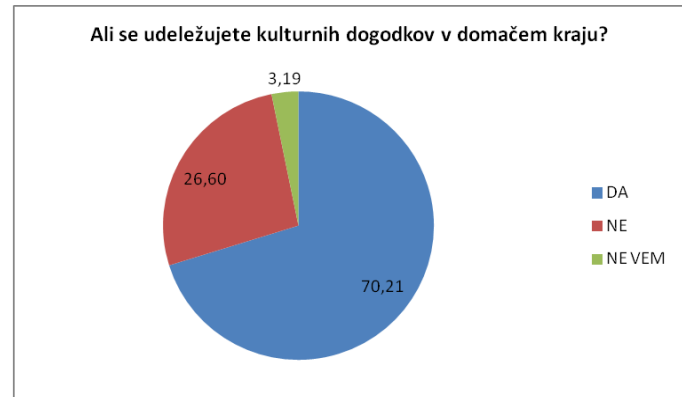
Večje razlike se kažejo pri stopnji izobrazbe, ki jo imajo anketiranci. Prevladuje srednješolska izobrazba (56%), sledi ji višja visoka ali več (32%), najmanj pa je takšnih, ki imajo osnovnošolsko izobrazbo (12%).

Anketiranci so po starosti dokaj enakomerno razporejeni. Največ anketiranih je starih med 40 in 50 let (33%), sledijo jim anketiranci stari med 29 in 39 let (25%). 20% je bilo takšnih, ki so stari nad 61 let. Najmanj (okrog 11%) pa je bilo starih od 18 do 28 let. Enak delež zavzema tudi skupina anketirancev, ki je bila stara od 51 do 61 let.

Grafikon 2, 3: Udeleževanje kulturnih dogodkov na splošno in v domačem kraju

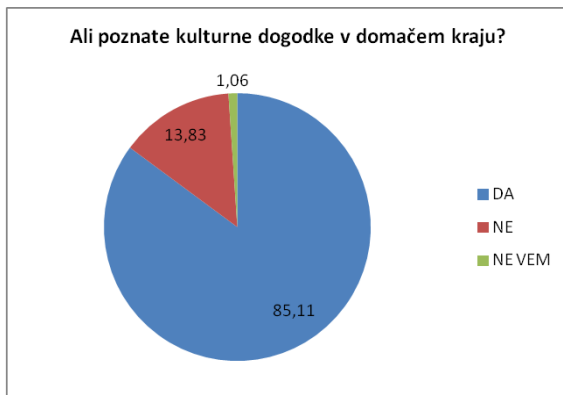
Grafikon 2

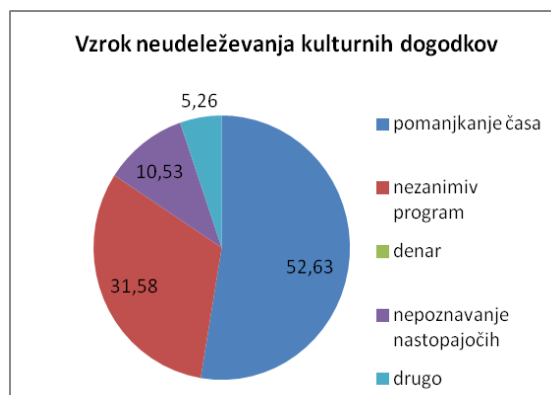
Grafikon 3

Z analizo rezultatov, ki so predstavljeni v grafikonu 2 in ki prikazujejo odgovore na vprašanje, ali se ljudje udeležujejo kulturnih dogodkov na splošno, sva ugotovili, da se anketiranci v večini (69%) udeležujejo kulturnih dogodkov. 27% je nasprotnega mnenja in le manj kot 5% je takšnih, ki se niso znali opredeliti, saj so obkrožili odgovor ne vem. Iz tretjega grafikona, ki prikazuje udeleževanje kulturnih dogodkov v domačem kraju, pa lahko razberemo skoraj enake rezultate. 70% anketirancev se je opredelilo za odgovor da, kar pomeni, da se udeležujejo kulturnih dogodkov, 27% anketirancev se kulturnih dogodkov v domačem kraju ne udeležuje in le 3% je takšnih, ki so odgovorili z ne vem.

Ob primerjavi grafikonov (2 in 3) ugotavljava, da se večina udeležuje kulturnih dogodkov ne glede na to, ali so organizirani v domačem kraju ali kje drugje. Visok delež anketeranih, ki so se opredelili z odgovorom da, naju preseneča, saj je obisk določenih kulturnih dogodkov v resnici zelo skromen. Razlog prikazanega rezultata je lahko tudi dejstvo, da so na anketo odgovarjali anonimno, kar pa ni nujno resnično. Prav tako so v anketo po večini bili zajeti ljudje, ki imajo otroke in se že zaradi obveznosti do njih, dogodkov tudi udeležujejo. Poleg tega sva velik del anket razdelili sorodnikom in znancem, ki jim kultura nekaj pomeni.

Grafikon 4, 5: Poznavanje kulturnih dogodkov v domačem kraju in vzrok neudeležbe

Grafikon 4

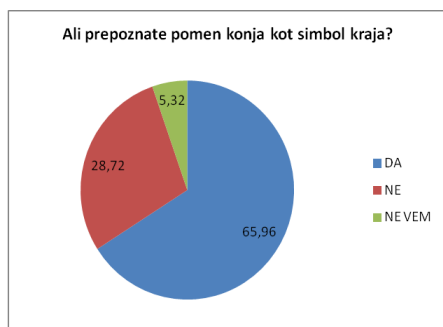

Grafikon 5

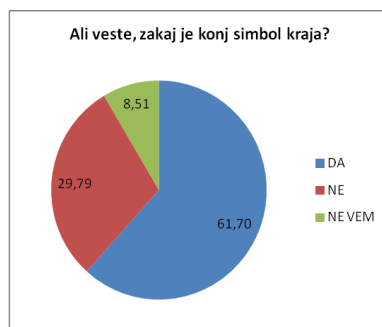
Iz grafikona št. 4 je razvidno, da največ anketirancev (85%) pozna kulturne dogodke v domačem kraju. Le 14% je takšnih, ki jih ne poznajo, 1% anketirancev pa svojega mnenja ni opredelil. Vzrok neudeleževanja kulturnih dogodkov v domačem kraju je predstavljen v grafikonu 5, ki kaže, da so anketiranci kot najpogostejši vzrok neobiskovanja kulturnih prireditev v domačem kraju navedli pomanjkanje časa (53%), sledi nezanimiv program (32%) in nepoznavanje nastopajočih (11%). Denar, kot vzrok neudeležbe, ni izbral nihče, medtem ko se je za drugo opredelilo približno 5% anketiranih.

Rezultati potrjujejo dejstvo, da je vsesplošno pomanjkanje časa glavni razlog za neobiskovanje prireditev. Mogoče bi se kdo rad udeležil določenega dogodka, ampak ima ravno takrat katero drugo obveznost. V skoraj tretjinskem deležu sledi nezanimiv program, kar bi bilo smiselno podrobneje raziskati, katere vrste programa pa bi ljudi pritegnile. Kulturno društvo se zadnje čase zopet trudi poiskati kaj novega in to pripeljati v kraj, kot je omenil tudi intervjuvanec, a odziv ljudi ni vedno dober. Delni odgovor sva želeli pridobiti z enim izmed vprašanj v anketi in ga predstavlja v nadaljevanju. Zanimivo pa se nama zdi, da nihče ni odgovoril, da je denar vzrok neudeležbe prireditve, kar pomeni, da kulturno društvo že zdaj ne organizira dogodkov, katerih se ljudje ne bi mogli udeležiti zaradi finančnih vzrokov. Lahko pa je ta ugotovitev raziskave tudi predlog za ustvarjalce kulturnega dogajanja, saj so se do sedaj večino odločali bolj za prostovoljne prispevke kot pa za vstopnino.

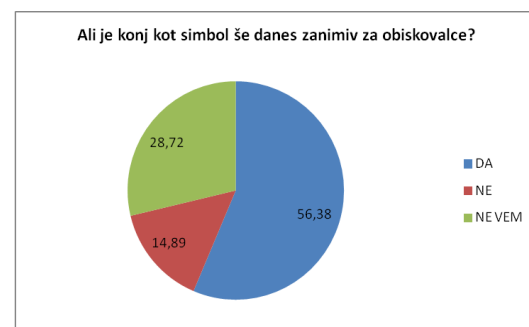
Grafikon 6, 7, 8: Prepoznavanje pomena simbola kraja in njegova današnja zanimivost

Grafikon 6

Grafikon 7

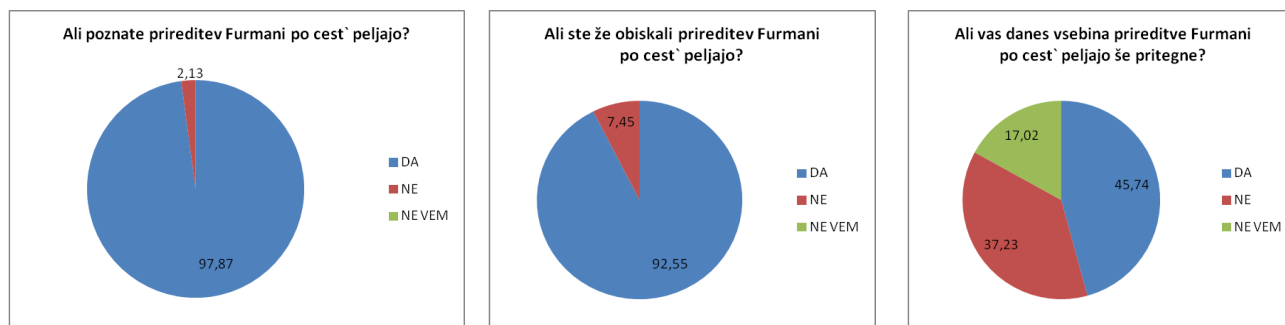

Grafikon 8

Anketiranci v večini (66%) prepoznajo pomen konja kot simbol kraja. Manj kot 30% jih meni, da tega ne vedo. Neopredeljenih je 5% anketiranih. Prav tako večina (62%) meni, da vedo, zakaj je ravno konj simbol kraja. Skoraj tretjina anketiranih (30%) se je opredelila za odgovor ne, kar pomeni, da pomen simbola ne pozna in le 8% je odgovorilo z odgovorom ne vem. Iz rezultatov raziskave je mogoče razbrati tudi, da je konj kot simbol kraja še danes razmeroma zanimiv za obiskovalce, saj tako meni več kot polovica anketiranih (56%), sledil je odgovor ne vem (29%), s katerim se anketiranci niso mogli odločiti ali je zanimiv ali ni; manj kot 15% pa je izbralo odgovor ne, s katerim menijo, da konj kot simbol kraja ni več zanimiv za obiskovalce.

Na podlagi rezultatov lahko sklepava, da je konj kot etnološki lik kraja še vedno prisoten med ljudmi: simbol prepoznajo, vedo, kaj pomeni. Pričakovali sva, da bodo rezultati pokazali večje zanimanje za sam simbol konja, ki vabi ljudi k udeležbi vsaj enkrat na leto, ko se pripravi tradicionalna etnološka prireditev. Zato bi bilo smiselno raziskati, zakaj konj ne predstavlja več takšnega zanimanja, kot ga je v preteklosti. Meniva namreč, da kulturni ustvarjalci še vedno verjamejo v zgodbo konja in tudi osrednja etnološka prireditev kraja še vedno temelji na zgodbi o konju, konj pa zavzema tudi pomembno mesto v grbu kraja. To bi lahko pomenilo tudi, da konj kot simbol ima zgodbo, ampak je bila ta ljudem zanimiva bolj v preteklosti kot danes. Lahko pa bi pomenilo tudi, da ljudje ne vedo točno, kakšen je pomen konja in jim zaradi nepopolnih podatkov zgodba ni več tako zanimiva.

Grafikon 9, 10, 11: Poznavanje tradicionalne prireditve, njeno obiskovanje in zanimivost

Grafikon 9

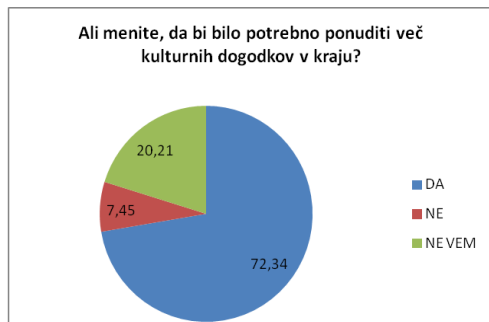
Grafikon 10

Grafikon 11

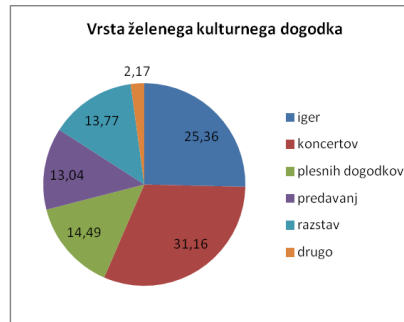
Podatki v grafikonih kažejo, da skoraj vsi (98%) anketirani poznajo tradicionalno prireditev Furmani po cest' peljajo. Le 2% je takšnih, ki so se opredelili za odgovor ne in nihče za odgovor ne vem. Prav tako je kar 93% anketirancev že obiskalo omenjeno prireditev in le 7% je takšnih, ki tega še niso storili. Pestrejša pa je razporeditev anketirancev pri odgovorih na vprašanje, ki se je navezovalo na zanimivost prireditve danes. Skoraj polovica (46%) anketirancev se strinja, da jih prireditev še vedno pritegne za obisk. Preostali anketiranci so nasprotnega mnenja. 37% anketirancev se je odločilo za odgovor ne, 17% pa svojega mnenja ni moglo opredeliti.

Glede na to, da so Furmani po cest' peljajo osrednja etnološka prireditev v kraju, je bilo pričakovati, da jo poznajo skoraj vsi in so jo skoraj vsi že obiskali, kar so pokazali tudi rezultati raziskave. Še danes lahko rečeva, da je najbolj obiskana prireditev v kraju. V času priprave prireditve so ljudje še vedno pripravljeni sodelovati, zato je v tem času veliko govora o prireditvi v kraju. Opažava pa, da je ljudi na prireditvi vsako leto manj. Iz rezultatov je razvidno, da jih vsebina prireditve ne pritegne več toliko kot včasih. Tukaj bi bilo smiselno dodati podvprašanje, kaj pa bi pritegnilo ljudi na prireditvi in kako tovrstne prireditve organizirati v današnjem času. Tudi vsi intervjujanci so izpostavili kot najpomembnejšo, osrednjo prireditev v kraju, tradicionalno etnološko prireditev. Podatki v raziskavi potrjujejo pomembnost prireditve za kraj tudi danes.

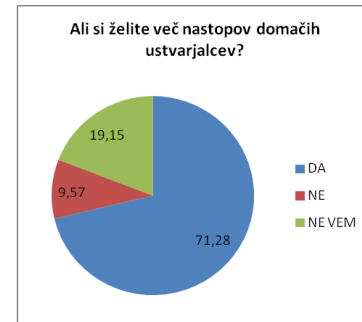
Grafikon 12, 13, 14: Ponudba in vrsta kulturnih dogodkov

Grafikon12

Grafikon 13

Grafikon 14

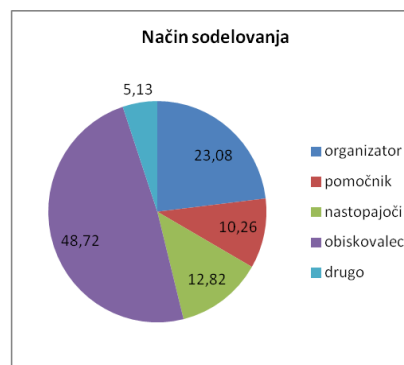
Z analizo rezultatov sva ugotovili, da anketiranci v večini (72%) menijo, da bi bilo potrebno ponuditi več kulturnih dogodkov v kraju. Manj kot desetina (7%) anketirancev meni nasprotno, neopredeljenih je 20%. Anketiranci si v največji meri (31%) želijo več koncertov, sledijo igre (25%), v skoraj enakem deležu (13-14%) je takšnih, ki bi si želelo več plesnih dogodkov, razstav in predavanj. 2% anketirancev se je odločilo za drugo. Iz grafikona 14 je razvidno, da si večina anketirancev (71%) želi več nastopov domačih ustvarjalcev, le 10% je takšnih, ki meni nasprotno in manj kot 20% anketirancev se ni moglo odločiti.

Na podlagi dobljenih rezultatov lahko sklepava, da anketiranci niso povsem zadovoljni s ponudbo kulturnih dogodkov v kraju. Čeprav se v zadnjem času odvija precej koncertov, si jih anketiranci želijo še več, predvsem nastopov domačih ustvarjalcev. Pri tem pa bi lahko bolj sodelovali učenci šole, ki v okviru pouka pripravljajo različne igre, plesne, pevske točke, le predstaviti bi jih morali še drugim. Rezultate odgovorov si lahko razlagava tudi tako, da ljudi ne pritegnejo toliko tuji ustvarjalci, želijo si domačih ustvarjalcev, kar je lahko pomemben napotek za nadaljnje uspešno kulturno ustvarjanje v kraju. Dobro bi bilo v program vključiti čim več domačih ustvarjalcev, ki bi organizirali podobne prireditve, kot jih sedaj izvajajo gostje.

Grafikon 15, 16: Interes in način sodelovanja

Grafikon 15

Grafikon 16

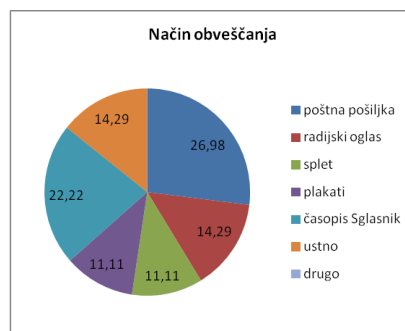
Večina anketirancev (55%) si ne želi sodelovati pri organizaciji kulturnih dogodkov. 28% bi jih želelo sodelovati, 17% pa je takšnih, ki se ne morejo odločiti. Največ anketirancev bi si želelo sodelovati kot obiskovalec (49%), nekaj kot organizator (23%), od 10-13% bi si želelo biti pomočnik ali nastopajoči, 5% pa je izbralo drugo.

Iz rezultatov je razvidno, da anketiranci večinoma ne želijo sodelovati pri organizaciji kulturnih dogodkov, če pa že, pa večina le kot obiskovalci. Malo je takšnih, ki bi si želelo sodelovati pri organizaciji in nastopati oz. sestaviti program. Rezultat bi verjetno lahko bil drugačen, če bi kulturno dogajanje v večji meri temeljilo na domačih ustvarjalcih, ki bi se na ta način počutili pomembne, sprejete. Ugotovimo lahko, da volja za sodelovanje obstaja, vendar ljudje niso dovolj spodbujeni, da bi se aktivno pridružili h kulturnemu udejstvovanju v kraju. To področje bi bilo smiselno raziskovati še naprej, saj bi na takšen način pridobili uporabne predloge skupnega sodelovanja. Podobne ugotovitve so povedali tudi intervjuvanci, ki prav pri načinu sodelovanja vidijo možnosti, da bi ljudi bolj spodbudili k sodelovanju in jih navdušili za kulturno delovanje v kraju.

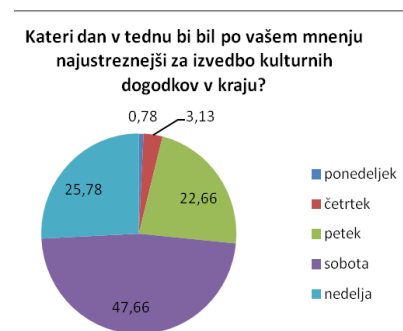
Grafikon 17, 18, 19: Obveščенost o kulturnem dogajanju, način in čas

Grafikon 17

Grafikon 18

Grafikon 19

Rezultati odgovorov, ki so razvidni iz grafikona 17 kažejo na to, da je več kot polovica (60%) dovolj obveščena o kulturnem dogajanju. Tretjina (34%) meni, da temu ni tako, 6% je neopredeljenih. Prikazani podatki v grafikonu 18 predstavljajo način obveščanja o kulturnem dogajanju. Najboljši način obveščanja se anketirancem zdi poštna pošiljka, za kar se je opredelilo 27% anketirancev, ki je odgovorilo na ta del vprašanja. Nekoliko nižji delež (22%) so anketiranci pripisali obveščanju v lokalnem časopisu S Glasnik, sledijo ustno obveščanje in radijski oglas po 14%, ter plakati in splet po 11%. Iz rezultatov, prikazanih v grafikonu 19 je mogoče razbrati, da nekaj manj kot polovica (48%) anketirancev meni, da je sobota najprimernejši dan v tednu za izvedbo kulturnih dogodkov, sledita nedelja in petek z nekaj več kot 20%. Pod 5% anketirancev meni, da bi bila ustrezna tudi četrtek in ponedeljek.

Anketiranci, ki se kulturnih dogodkov ne udeležujejo, kot vzrok navajajo, da zanje ne vedo ali pa niso ob primernem času. Smiselno bi bilo poiskati nov, drugačen vir obveščanja ljudi, recimo na star način z osebnim obiskom in v času tradicionalne prireditve, če bi bilo le mogoče, s konjsko vprego. Načini obveščanja so se dokaj enakomerno porazdelili, kar kaže na to, da je potrebno pri obveščanju izbrati več poti hkrati. Glede najustreznjšega dneva za izvedbo kulturnih dogodkov so bili odgovori pričakovani - konec tedna. V kroniki kulturnega društva za leto 1999 sva zasledili, da je bila večina prireditev ob nedeljah (Kronika Kulturnega društva Podgorje, 1945-2013), danes temu ni tako, saj rezultati kažejo, da nedelja ni več najustreznjši dan v tednu in se tako to dogajanje seli na soboto. Glede obveščенosti sva pričakovali in želeli

višji delež obveščенosti, saj se kulturno društvo kot tudi šola zelo trudita obvestiti ljudi na različne načine. Morda pa ljudje v času, ko se ves čas dogajajo novice, niso več tako pripravljeni za sprejemanje vseh novic.

Tabela 2: Predlogi/namigi anketirancev za zanimivo kulturno dogajanje

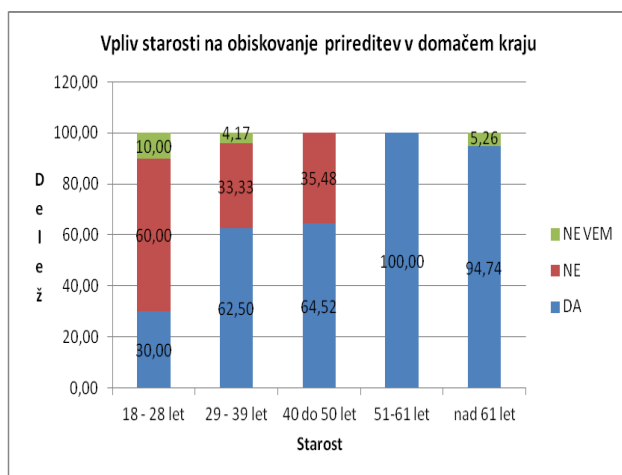
<i>Vprašanje: Kateri predlog/namig za kulturno dogajanje bi bil zanimiv za obiskovalce?</i>
<p>Predlogi/namigi anketirancev za zanimivo kulturno dogajanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predstave (gledališke igre-komedije, lutkovne predstave), - prireditve (ljudski pevci, mladi talenti, družina poje, pokaži kaj znaš, glasbeni nastopi, nastopi otrok, mladine, plesni večer z živo glasbo, festivali, koncerti), - razstave (likovne razstave, razstava domačih obrti in ročnih del, malih živali), - delavnice (kuharska, ročna dela, pokušnja kmečkih dobrot), - sejmi (rabljene opreme, božično-novoletni), - stojnice (prodaje domačih izdelkov...), - predavanja (potopisna predavanja), - kino (vrtenje starih filmov), - srečanja (srečanja po prireditvah, srečanja godcev samoukov, medgeneracijsko sodelovanje).
<p>Ugotovitev: Na podlagi zapisanih predlogov anketirancev lahko povzameva, da si anketiranci želijo večje sodelovanje mlajših, organizacijo dogodkov, ki so bili že zelo dobro sprejeti v preteklosti. Kot primer navajajo vrsto prireditve, kot je Pokaži kaj znaš, ki so jo v celoti organizirali takratni mladinci in je privabila veliko število ljudi. Anketiranci svetujejo tudi gledališke predstave domačih ustvarjalcev.</p>

3. 1. 3 RAZPRAVA O HIPOTEZAH

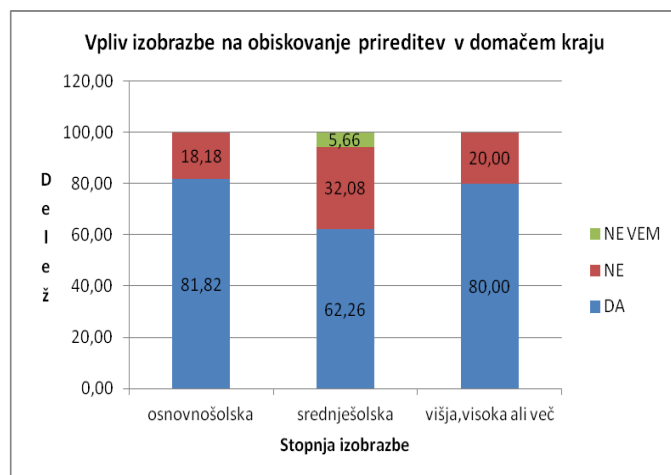
- Hipoteza številka 1: Predpostavlja razlike v interesu obiskovanja kulturnih dogodkov glede na starost in izobrazbo.

Meniva, da se starejši in višje izobraženi krajani bolj udeležujejo kulturnih dogodkov kot drugi.

Grafikon 20, 21: Vpliv starosti in izobrazbe na obiskovanje kulturnih dogodkov v domačem kraju

Grafikon 20

Grafikon 21

Rezultati raziskave so pokazali, da lahko prvo hipotezo, ki pravi, da predpostavlja razlike v interesu obiskovanja kulturnih dogodkov v domačem kraju glede na starost in izobrazbo delno potrdimo. Menili sva, da se starejši in višje izobraženi krajani bolj udeležujejo kulturnih dogodkov kot drugi, kar delno kažejo tudi podatki v grafikonih, pridobljeni z anketiranjem. Prva (18-28 let) in četrta (51-61 let) starostna skupina sta številčno najmanjši v primerjavi z ostalimi skupinami. Hkrati se je izkazalo, da se omenjeni skupini glede izkazovanja interesa za obiskovanje kulturnih dogodkov precej razlikujeta. Le slaba tretjina (30%) najmlajših anketirancev izkazuje interes za udeleževanje kulturnih dogodkov v kraju, medtem, ko so se vsi anketiranci, stari med 51 in 61 let opredelili, da obiskujejo kulturne dogodke domačega kraja. Podobno mnenje so izrazili tudi najstarejši anketiranci, ki se prav tako v zelo visokem deležu (95%) udeležujejo kulturnih dogodkov v kraju. Slednje bi lahko potrdili tudi na podlagi najinega opazovanja obiskovanja prireditev, na katerih največkrat pogrešava mlajše krajane, povečini so

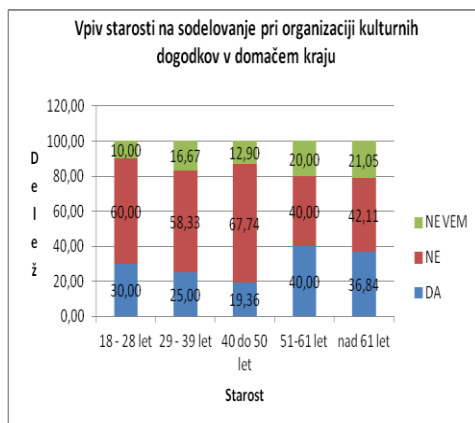
prisotni starejši krajan, zato je bil ta rezultat tudi pričakovan. Bolj naju je presenetil rezultat odgovorov za skupino starih od 29-39 let, katerih se sicer več kot polovica (62%) udeležuje dogodkov v kraju. Še vedno pa je skupno dobra tretjina tistih, ki le tega ne počno oz. se niso mogli opredeliti (37%). Povzameva lahko, da podobno stališče zavzemata druga in tretja starostna skupina. Takšen rezultat lahko pripisujeva dejstvu, da ti anketiranci spadajo v skupino prebivalstva, ki so, kot kaže, obremenjeni le s službo in na drugi strani izkazujejo najnižji interes za kulturno udejstvovanje v domačem kraju, čeprav so na vrhuncu svoje poklicne poti in aktivnosti. Rezultati raziskave kažejo na dejstvo, da so starejši vajeni obiskovanja prireditev še iz časov, ko je bilo organizirano kulturno dogajanje redkega način druženja in le to tudi danes upoštevajo, spoštujejo in ohranjajo tako, da se dogodkov tudi udeležujejo. Ostali anketiranci pa že kažejo drugačen odnos, družijo se na drugačen način, preko moderne tehnologije in do živega kulturnega dogajanja ne izkazujejo izrazito drugačnega, posebnega odnosa, kot kažejo rezultati, mu ne pripisujejo posebnega pomena.

Drugi del hipoteze se je nanašal na vpliv izobrazbe na obiskovanje kulturnih dogodkov v kraju. Izkazalo se je, da vse tri kategorije anketirancev, ki so bile razdeljene glede na izobrazbo, večinoma obiskujejo prireditve. Kar 80% anketirancev, ki ima višjo, visoko izobrazbo oz. več, je odgovorilo, da se udeležuje kulturnih dogodkov, 20% je tistih v tej skupini, ki tega ne počno. Medtem pa je skoraj delež tistih anketirancev, ki imajo osnovnošolsko izobrazbo, in se dogodkov udeležujejo skoraj enak deležu kot pri najvišje izobraženih (82%). To pa ne potrjuje najinega predvidevanja, da se bolj izobraženi v večji meri udeležujejo kulturnih dogodkov v domačem kraju kot manj izobraženi. Predvidevava tudi, da so manj izobraženi starejši anketiranci, za katere sva že ugotovili, da se prireditve v veliki meri udeležujejo. Srednješolska izobrazba opredeljuje skupino ljudi, ki je večinoma zaposlena in že tako manj obiskuje prireditve. Visoko izobraženi so verjetno tudi starši otrok, ki se dogodkov že po svoji obvezi v veliki meri udeležujejo. Morda gre pri tej skupini za ljudi, ki so kulturo drugače doživljali že zaradi svojih staršev, ki verjetno spadajo v skupino starejših aktivnih kulturnikov.

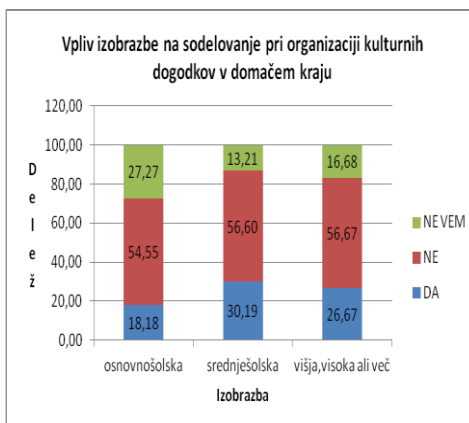
- Hipoteza številka 2: Predpostavlja razlike glede sodelovanja pri organizaciji kulturnih dogodkov v kraju glede na starost in izobrazbo ne glede na spol.

Meniva, da starejši in višje izobraženi krajanji želijo aktivneje pristopiti k organizaciji kulturnih dogodkov, pri čemer ne predpostavlja razlik med spoloma.

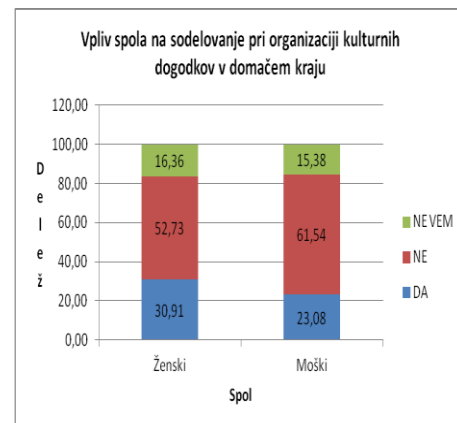
Grafikon 22, 23, 24: Vpliv starosti, izobrazbe in spola na sodelovanje pri organizaciji kulturnih dogodkov v domačem kraju

Grafikon 22

Grafikon 23

Grafikon 24

Iz podatkov, pridobljenih v raziskavi, lahko povzamemo, da je starostna skupina (29-50 let), skupina, ki je najmanj pripravljena za obiskovanje kulturnih dogodkov kot tudi za sodelovanje pri organizaciji le-teh. Razlike obstajajo glede na starost. Več kot dve tretjini (68%), starih med 40 in 50 let, je takšnih, ki ne izkazujejo interesa za sodelovanje pri organizaciji kulturnih dogodkov. Podobno so se odločali tudi anketiranci stari med 29 in 39 let.

Glede na izobrazbo ugotavlja razlike, saj starejši anketiranci (od 51 let dalje) kažejo večjo pripravljenost za sodelovanje kot ostali od njih mlajši anketiranci. Kot kažejo rezultati raziskave, si anketiranci posebej ne želijo sodelovati, tisti, ki pa si, pa imajo več kot srednješolsko izobrazbo, kar potrjuje najino predvidevanje, čeprav je delež tisti, ki si jih želi sodelovati dokaj majhen. Opozorili bi na izraženo negotovost pri sodelovanju tistih, ki imajo osnovnošolsko izobrazbo. Glede na spol nisva pričakovali razlik, a so se vseeno nekoliko pokazale. Iz podatkov se vidi, da si ženske (31%) želijo v večji meri sodelovati pri organizaciji kot moški (23%). Od 15 do 16% moških in žensk pa svojega mnenja ne more opredeliti.

Rezultati raziskave (pri vprašanju o sodelovanju pri organizaciji kulturnih dogodkov) niso pokazali bistvenih razlik, se pa razlike nakazujejo v smeri, kot sva jih predvidevali. Nekoliko večje razlike v primerjavi s starostjo in izobrazbo anketirancev se nakazujejo pri spolu, pri kateremu pa razlik nisva predvidevali. Več je žensk, ki si želijo sodelovati. Pri tem je zanimivo, da so ženske bile zastopane na vodstvenih položajih kulturnega društva in tudi šole neprimerljivo manj kot moški, kar je razvidno iz kronike kulturnega društva (Kronika kulturnega društva Podgorje, 1945-2013) in šole (Kronika Osnovne šole Podgorje pri Slovenj Gradcu, 1946-2013).

4 ZAKLJUČEK

Naslov naloge »Konj v izložbi« simbolizira namen naloge. Gre za simbol, ki predstavlja kulturo našega kraja, ki je tesno povezana z etnološkim izročilom furmanskega življenja našega kraja v preteklosti. Konj v izložbi je pravzaprav predstavitev in pregled kulturnega življenja kraja skozi čas. Zato konja, kot simbol nekdanjega načina življenja, razumeva kot kulturo, ki se predstavi v izložbi, izložba pa je pravzaprav ta celotna naloga. S tradicionalno etnološko prireditvijo se enkrat na leto v izložbi predstavi kraj kot celota, v ospredju katerega je seveda konj. Na ta način lahko bogato izročilo preteklosti uspešno povežemo s sedanostjo.

Današnji, spremenjen način življenja odgovarja na nekatere rezultate odgovorov pridobljenih v najini raziskavi bodisi v intervjuju bodisi v anketi. Izkazalo se je, da ljudi živo kulturno dogajanje ne pritegne več toliko, kot jih je včasih. Ne glede na raznoliko obveščanje, je še vedno veliko tistih, ki se ne udeležujejo kulturnih dogodkov zaradi neobveščenosti o dogodku, ali ker nimajo dovolj časa oziroma se jim program zdi nezanimiv.

Rezultati raziskave kažejo, da se starejši ljudje v večini udeležujejo kulturnih dogodkov, medtem ko se jih mlajši v manjši meri. Glede na to predvidevava, da je starejša populacija še vedno navajena na aktivno vključevanje v kulturno dogajanje, mlajši anketiranci pa niso rastli v takšnem duhu in se jim to ne zdi samo po sebi umevno, kot je povedal tudi eden izmed intervjuvancev. Zanimiva je ugotovitev, da se veliko anketirancev ni moglo odločiti ali jim je konj kot simbol še danes zanimiv za obiskovalce prireditve ali ne. Spodbuden je podatek, da anketiranci v večini poznajo simbol kraja in tradicionalno etnološko prireditev, ki predstavlja pomembno kulturno dediščino kraja, kar pa v svojih razmišljanjih izpostavljajo tudi

intervjuvanci. Najbolj zanimivi so bili nama rezultati zadnjega vprašanja v anketi - predlogi anketirancev za zanimivo kulturno dogajanje, ki so bili številčni in raznoliki. Ti predlogi so lahko dobri napotki za ustvarjalce kulturnega programa.

Izbran vzorec raziskave je bil po najinem mnenju številčno dovolj velik, ni pa bil uravnotežen pri vseh spremenljivkah, najmanj pri starosti. Dobro bi bilo v vzorec anketirancev zajeti več mlajših krajanov. Meniva namreč, da je to skupina krajanov, ki bi se lahko aktivneje vključila v kulturno dogajanje kraja. Prav tako je raziskava zajela le del prebivalstva v kraju, zato tu vidiva možnost za nadaljnjo raziskavo. Smiselno bi bilo pridobiti še več podatkov in tako še natančneje primerjati rezultate. Posebej bi se bilo potrebno osredotočiti na ustrezen način izbora anketirancev. V raziskavo bi bilo potrebno vključiti predvsem tiste krajane, ki nimajo šoloobveznih otrok in se jim ni treba obvezno udeleževati kulturnih dogodkov. Ugotavljava tudi, da so bili v raziskavo zajeti pretežno krajani iz kroga, ki jim je kulturno življenje bolj blizu. Veliko število anket sva razdelili med sorodnike in znance, ki se po navadi udeležujejo dogodkov v kraju. Zato se vsa najina splošna predvidevanja tudi niso potrdila za upravičena. Dobro bi bilo torej bolj enakomerno razporediti anketirance po celotnem kraju in jih ne izbrati le iz kulturnega središča – okolice kulturnega doma, šole. Podobne raziskave nisva zasledili, zato ni bilo mogoče primerjati naših rezultatov z že obstoječimi.

Opravljena raziskava v celoti ima velik pomen za kraj, saj lahko vidimo, koliko se ljudje v resnici zanimajo za kulturno dogajanje in tako tudi za kulturno dediščino. Najino raziskovanje kulturnega dogajanja v kraju predstavlja primer pomembnega sodelovanja šole in kulturnega društva in celotnega kraja. Vsak izmed nas: šola ali društvo, bosta svoje delo opravljala dobro, kadar bo to mogoče njuno delovanje doživeti, začutiti v kraju. Želiva si, da bi se še naprej dobro počutili v svojem kraju in čim bolj doživeto čutili njegovo kulturno dogajanje.

5 LITERATURA

- Bucik, N., Požar Matijašič, N. in Pirc, V. Nacionalne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo v vzgoji in izobraževanju. V: *Kulturno-umetnostna vzgoja: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol*, 2011, str. 7-10.
- Kotar, K. *Kulturni marketing – primer izobraževalni program pri Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti, območna izpostava Novo mesto*. Kranj, 2013.
- *Kronika Osnovne šole Podgorje pri Slovenj Gradcu*. Podgorje, 1946-2013.
- *Kronika Kulturnega društva Podgorje*. Podgorje, 1945-2013.
- Kulturno društvo Podgorje. Dostopno prek: [https://si-facebook.com/KulturnoDrustvoPodgorje](https://si.facebook.com/KulturnoDrustvoPodgorje) (pridobljeno 14. 3. 2015)
- Mermolja, A. Ljubiteljska kultura- zdravilo proti odtujevanju. *Primorski dnevnik*, 1989, št. 280, str. 11.
- Osnovna šola Podgorje pri Slovenj Gradcu. Dostopno prek: <http://www.ospodgorje.si/OSPodgorje/> (pridobljeno 3. 3. 2015)
- Rudolf, F. Naš čas in ljubiteljska kultura, *Odsevanja*, 1997, št. 28, str.7.
- Skrivarnik, A. Nekaj misli ob praznovanju 35. obletnice Kulturnega doma Podgorje. V: *35. obletnica Kulturnega doma Podgorje*, 1999, str. 3-5.
- *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Ljubljana: DZS, 2008.
- *Slovenski etnološki leksikon*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2008.
- Teršar, I. Skrb za pretok kulturnih dobrin in informacij. V: *Kulturna prepletanja Javnega sklada RS za kulturne*, 2008, str. 5.
- Teršar, I. Ljubiteljska kultura kot pomemben dejavnik družbenega razvoja. V: *Kultura včeraj, danes, jutri*, 2013, str. 65-67.
- Tomc, G. Moderna kultura. V: *Cooltura – uvod v kulturne študije*, 2002, str. 121-156.
- Zakon o skladu Republike Slovenije za ljubiteljske kulturne dejavnosti (Uradni list RS, št. 1/96, 22/00 – ZJS in 29/10 – ZJSKD). Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2010-01-1261> (pridobljeno 2. 3. 2015).
- Zveza kulturnih društev Slovenije. Dostopno prek: <http://www.zveza-kds.si/> (pridobljeno, 27. 2. 2015)

6 PRILOGI

6. 1 INTERVJU

6. 2 ANKETNI VPRAŠALNIK